

FACT SHEET

	MEDIA ALERT โครงการศึกษาวิจัยสภาพการณ์สื่อและพฤติกรรมผู้บริโภค ฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
	โทรศัพท์: 022730116-8 โทรสาร: 022730116-19 E-mail: mediaalert@thaimediafund.or.th
ผลการศึกษาลำดับที่	8/2564
เรื่อง	ความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวโทรทัศน์

บทนำ / Introduction

“เป็นความเชื่อส่วนบุคคล โปรดใช้วิจารณญาณในการรับชม” ถือเป็นข้อความที่ผู้รับชมรายการโทรทัศน์คุ้นเคยเป็นอย่างดี และมักปรากฏในรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อในโชคลาง ของขลัง ไสยศาสตร์ ฯลฯ เป็นจุดขาย ไม่เว้นแม้แต่รายการข่าวในปัจจุบัน ซึ่งพบว่ามักมีการนำเสนอข่าวสารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ด้วยเช่นกัน ซึ่งแม้จะเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ด้วยรูปแบบและวิธีการนำเสนอแล้ว พบว่าหลายครั้งเป็นการลำเส้นรายการข่าวและสารคดี ซึ่งควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง แต่กลับมีความเป็นรายการประเภทบันเทิงคดี หรือเรียลลิตี้มากขึ้น¹

แม้องค์กรวิชาชีพสื่อจะมีการประกาศแนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรื่องการนำเสนอข่าว และภาพข่าว ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ตัวเลข และสลากพັນ พ.ศ. 2561 ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะเคยลงโทษปรับสถานีโทรทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาขัดต่อมาตรา 37 ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 รวมทั้งส่งหนังสือขอความร่วมมือหรือเตือนผู้รับใบอนุญาตให้ระมัดระวังการนำเสนอรายการที่มีลักษณะใ้ห่วยและโน้มน้าวด้านไสยศาสตร์² แต่ยังคงเป็นคำถามจากภาคสังคมว่า เหตุใดจึงยังคงมีเนื้อหาใน

¹ "สิ่งสื่อ" วิพากษ์รายการผี ตีแผ่รายการข่าว.

<https://news.thaipbs.or.th/content/294683>

² สื่อใ้ห่วย ทำได้หรือไม่?

ลักษณะความเชื่อทางไสยศาสตร์ทางสื่อโทรทัศน์ภาคพื้นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวในรายการประเภทข่าวสาร ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อสาธารณะมากกว่ารายการประเภทอื่น และในบางกรณี อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการการสืบสวนข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่นกรณีการเบี่ยงประเด็นข่าวอาชญากรรม ให้กลายเป็นเรื่องไสยศาสตร์ และการไปห่วย เป็นต้น³ Media Alert จึงสนใจศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวโทรทัศน์ ที่สืบค้นได้ทางออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาปริมาณเนื้อหา/ประเด็นข่าวเชิงไสยศาสตร์ที่ปรากฏในรายการข่าวเช้าของสื่อโทรทัศน์ที่เป็นหน่วยการศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหา/ประเด็นข่าวเชิงไสยศาสตร์ที่ปรากฏในรายการข่าวเช้าของสื่อโทรทัศน์ที่เป็นหน่วยการศึกษา
- 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะของ Media Alert และ/หรือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่เกี่ยวข้อง

วิธีการศึกษา / Methods

1) วิธีการคัดเลือกหน่วยการศึกษา

1.1) เลือกศึกษารายการข่าวเช้าทางทีวีดิจิทัลบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (ออกอากาศระหว่าง 06.00-08.00 น.) โดยเป็นรายการข่าวเช้าที่ได้รับความนิยม (เรตติ้ง) 7 อันดับแรก⁴

<https://www.isranews.org/article/isranews-article/82165-media-82165.html>

³ มูลนิธิเด็กเยาวชนฯ จี ‘กสทช.’ เฝ้าติดตามสื่อตั้ง นำเสนอข่าวตราบมา ‘น้องชมพู’

<https://www.naewna.com/local/503079>

⁴ <https://www.tvdigitalwatch.com/10-03-64news/>

ภาพที่ 1 แสดงเรตติ้งรายการข่าวเช้าประจำวันที 15 มีนาคม 2564

ช่อง	รายการ	เวลาออกอากาศ	เฉลี่ย	กม.	ทอ.
3 HD	เรื่องเล่าเช้านี้	06:00-07:56	1.052	2.400	0.827
7 HD	เช้านี้...ที่หมอชิต	06:01-07:30	1.013	1.544	0.925
AMARIN 3 HD	ข่าวอรุณอมรินทร์	06:31-08:31	0.590	0.449	0.613
เวิร์คพอยท์	ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์	06:21-08:46	0.537	0.684	0.512
ไทยรัฐ TV 32 HD	ข่าวเช้าหัวเขียว	06:30-08:29	0.504	0.583	0.491
8	คุยข่าวเช้า ช่วงที่ 1	05:59-08:00	0.381	0.481	0.364
one 31	ข่าวเช้าช่องวัน	06:00-07:51	0.223	0.271	0.215
MCOT 29	ข่าวเช้า กู๊ดมอร์นิง ไทยแลนด์	06:00-07:55	0.139	0.213	0.126
56	โซวข่าวเช้านี้	06:00-08:01	0.084	0.202	0.064
MCOT 31	ข่าวเช้า	06:35-07:44	0.066	0.026	0.072

1.2) เลือกศึกษาคลิปรายการข่าวเช้าที่ออกอากาศในวันจันทร์-ศุกร์ สามารถสืบค้นคลิปรายการฉบับเต็มได้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Youtube) ได้รายการข่าวเช้าที่เป็นหน่วยการศึกษา 4 รายการ⁵ จาก 4 สถานี ได้แก่ 1) รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3HD 2) รายการข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 3) รายการคุยข่าวเช้า ช่อง 8 และ 4) รายการข่าวเช้าช่องวัน ช่อง ONE31

1.3) ศึกษาเฉพาะช่วงวันที่ 31 พ.ค. 64 - 4 มิ.ย. 2564 (สัปดาห์ที่ 1 ของเดือนมิถุนายน 2564) และช่วงวันที่ 14 - 18 มิ.ย. 2564 (สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนมิถุนายน 2564)

⁵ จากการสำรวจหน่วยการศึกษาพบว่า รายการเช้านี้ที่หมอชิต ทางช่อง 7 ไม่มีการเผยแพร่คลิปรายการเต็มทางช่องทางออนไลน์ ในขณะที่รายการข่าวอรุณอมรินทร์ ทางช่อง Amarin TV และรายการข่าวเช้าหัวเขียว ทางช่องไทยรัฐทีวี มีการระงับการเผยแพร่เทปรายการทางยูทูป เนื่องจากถูกเจาะระบบข้อมูลในช่วงที่ศึกษา ดังนั้นรายการเช้านี้ที่หมอชิต รายการข่าวอรุณอมรินทร์ และรายการข่าวเช้าหัวเขียว จึงไม่เป็นหน่วยการศึกษาในการศึกษาคั้งนี้

ตารางที่ 1 หน่วยการศึกษารายการข่าวเช้าที่สืบค้นคลิปรายการฉบับเต็มได้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Youtube)

ลำดับ	ช่องทีวี ดิจิทัล	ชื่อรายการ	วัน	วันที่	ลิงค์
1	3 (33)	เรื่องเล่าเช้านี้	จ	31 พ.ค. 64	youtube.com/watch?v=OonNW1xITig
			อ	1 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3pXO8A2
			พ	2 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=_eiK69tJMEU&t
			พฤ	3 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=PRkgZduM_9Y
			ศ	4 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=mMnOCEwZ9A4&t=24s
			จ	14 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=A5g_XYya9yl
			อ	15 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=UfNV-Qj2U-M
			พ	16 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=_eiK69tJMEU
			พฤ	17 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=EuWA7nDvcSg
			ศ	18 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=ZcncZ4Hl7us
2	Workpoint (23)	ข่าวเช้า เวิร์คพอยท์	จ	31 พ.ค. 64	youtube.com/watch?v=oWCpCjgYnxU
			อ	1 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3xqR1Mw
			พ	2 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=5n20LLloQY
			พฤ	3 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=aEwZrhhUu9Q
			ศ	4 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=bZxJyMv0h1l
			จ	14 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=D4Gj895-JxQ
			อ	15 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=jVaHfLL_9IQ
			พ	16 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3xsT2Yj
			พฤ	17 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=eZMZ9tWM-aw
			ศ	18 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=1o20hFHWhLE
3	8 (27)	คุยข่าวเช้า ช่อง 8	จ	31 พ.ค. 64	youtube.com/watch?v=3Zn3C7bSpiU
			อ	1 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3vveef9
			พ	2 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=93U5L8eS2qk
			พฤ	3 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=qRNSPZ3EF2o
			ศ	4 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3pW4NUE
			จ	14 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=o_JuSksECrI
			อ	15 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=p9F2-JCXWV8
			พ	16 มิ.ย. 64	https://bit.ly/2U9Q3pz
			พฤ	17 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=lfRZSo4Ubw0
			ศ	18 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=hf_l5kDr_y8
4	ONE (31)	ข่าวเช้า	จ	31 พ.ค. 64	youtube.com/watch?v=WsfetbiFuAk

ลำดับ	ช่องทีวี ดิจิทัล	ชื่อรายการ	วัน	วันที่	ลิงค์
		ช่องวัน	อ	1 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3wqDZhU
			พ	2 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=gHmY9CTneOI
			พ	3 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=F5VAgyXbZqA
			ศ	4 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3gA2pyF
			จ	14 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=tYklqIO_XKs
			อ	15 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=C23FAdCvmQQ
			พ	16 มิ.ย. 64	https://bit.ly/3vsA9nb
			พ	17 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=r9j_CbtG930
			ศ	18 มิ.ย. 64	youtube.com/watch?v=9Mm820IEVSM

2) แนวคิดในการศึกษา

2.1) แนวคิดเรื่องความเชื่อทางไสยศาสตร์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หน้า 1,276 ได้ให้คำจำกัดความคำว่า ไสยศาสตร์ หมายถึง "วิชาทางไสย อันเป็นลัทธิเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถา ที่เชื่อว่ามาจากศาสนาพราหมณ์ โดยเฉพาะจากคัมภีร์ อถรรพเวท ที่มีพิธีเพื่อให้เกิดสิริมงคลป้องกันอันตรายต่อตนเอง หรือทำอันตรายต่อผู้อื่น"

ไสยศาสตร์คือระบบความคิดที่เกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่อาจพิจารณาได้เป็นสองลักษณะ ได้แก่ 1) ความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติอาจเรียกว่า ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และ 2) หมายถึง ความรู้ของมนุษย์เกี่ยวกับการใช้อำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งได้มีการค้นคว้าเล่าเรียน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาในสังคม ซึ่งใน ส่วนนี้เรียกว่า "วิชาไสยศาสตร์" และความเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาโบราณด้านอื่น ๆ ใน สังคมไทย (พลิชฐ์ อธิธิ ปรัชญาบุญ, 2560)⁶

จากความหมายข้างต้นจะพบว่าไสยศาสตร์มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความเชื่อ และการยอมรับความเชื่อ นั้นว่าเป็นความจริง โดยยังไม่มีข้อพิสูจน์ด้วยวิธีการของวิทยาศาสตร์รองรับ ดังที่เรียกกันว่าเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ (Supernatural) การยอมรับนั้นประกอบด้วยความคิดและอารมณ์ซึ่งอาจเรียกได้ว่าศรัทธา ซึ่งมีอิทธิพลเหนือ ความคิดและการกระทำของคน ไสยศาสตร์จึงมีทั้งในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณของมนุษย์ซึ่งปรากฏ

⁶ พลิชฐ์ อธิธิปรัชญาบุญ (2560). ตำราไสยศาสตร์ในฐานะหลักฐานประวัติศาสตร์สังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์. วารสาร มนุษยศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่ 6 ฉบับที่ 2

ออกมาในรูปของความเชื่อเรื่องผี และเกี่ยวข้องกับวัตถุและปรากฏการณ์ ซึ่งปรากฏในรูปแบบของเครื่องรางของขลังและคาถาอาคม เป็นต้น

ความเชื่อทางไสยศาสตร์ มีความสอดคล้องกับงานศึกษาของกิ่งแก้ว อัครถาวร (2520)⁷ ที่แบ่งประเภทความเชื่อ เอาไว้ 11 ประเภท ได้แก่ 1) ความเชื่อเรื่องบุคคล เช่น การตั้งชื่อ วิญญาณ การเกิด การตาย 2) ความเชื่อเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นความเชื่อในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ลายแทง ลางสังหรณ์ 3) ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เทพเจ้า เทวดา เวทมนตร์ คาถา 4) ความเชื่อเรื่องเพศ 5) ความเชื่อเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพ เช่น คนหุยานจะอายุยืน 6) ความเชื่อเรื่องโชคลาง เช่น จิ้งจกตก นกแสกร้อง 7) ความเชื่อเรื่องความฝัน เช่น ฝันว่าจรวดจะได้คู่ 8) ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง 9) ความเชื่อเรื่องภูตผีวิญญาณ 10) ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ 11) ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์

2.2) แนวปฏิบัติสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่องการนำเสนอข่าว และภาพข่าว ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ตัวเลข และสลากพนัน พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้

1. ต้องไม่ให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสลากพนัน หรือสื่อสารไปในทำนองที่สนับสนุนการเล่นสลากพนัน หรือการพนันรูปแบบอื่นๆ เว้นแต่สลากดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกุศล
2. ต้องไม่นำเสนอแหล่งที่มา วิธีการตีความเพื่อให้ได้ตัวเลข หรือบ่งชี้ตัวเลขลงในรายงานข่าว ภาพข่าว หรือสามารถนำไปใช้ในการเล่นพนันได้โดยไม่ต้องตีความ หรือสื่อความหมายอื่น ๆ
3. ต้องไม่นำเสนอข่าวสารการพนันทุกรูปแบบในบริบทที่ปรากฏภาพ เนื้อหา ข้อมูลของเด็กเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ทั้งในลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเล่น ร่วมหาตัวเลข หรือมีส่วนในการเป็นพรีเซ็นเตอร์ หรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากเงินสลาก และเงินกองทุนสลากในทุกกรณี
4. ต้องไม่นำเสนอข้อมูลประกอบการเล่นพนัน หรือสลากพนัน ที่ได้มาจากศิลปิน ดารา หรือบุคคลสาธารณะ อันนำไปสู่การจูงใจให้เล่นการพนัน
5. ต้องไม่นำเสนอเนื้อหาสนับสนุนการเล่นพนัน หรือสลากพนันในระหว่างการถ่ายทอดสดทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ในการจับรางวัลสลากพนันแก่ผู้ชมทั่วไปว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ การกุศล หรือช่วยแก้ปัญหาชีวิต หาทางออกในปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือเป็นเรื่องปกติในสังคมสำหรับการเล่นพนันหรือซื้อสลากพนัน

⁷ กิ่งแก้ว อัครถาวร (2520). คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา

6. พึงนำเสนอข่าวสารที่เน้นความสมดุล รอบด้าน ของผู้เล่นการพนันแล้วไม่ประสบความสำเร็จ หรือโอกาสที่จะเสี่ยงได้เสี่ยงเสีย และผลกระทบของการเล่นพนันที่เกิดขึ้น

7. พึงนำเสนอคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญ หรือหลักฐานที่พิสูจน์ทราบได้ ในส่วนของความน่า และเนื้อหาข่าวที่เป็นเรื่องราวปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หรือเรื่องแปลก

8. พึงระงับการเสนอข่าวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ผู้คนจำนวนมากเดินทางไปในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ โดยชี้นำไปสู่การส่งเสริมให้มีการเล่นพนัน ซื้องสลากพนัน หรือสนับสนุนความเชื่ออันมงายซึ่งพิสูจน์ไม่ได้

9. พึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ได้รับรางวัลสลากพนัน หรือข้อมูลการได้มาซึ่งตัวเลข วิธีการ โดยเฉพาะความฝัน วิญญาณ ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ หรือความเชื่อส่วนบุคคล

2.3) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสื่อและเนื้อหาข่าวเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์

จะเห็นว่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อทางโศกลางหรือไสยศาสตร์มักมีลักษณะที่มักดึงดูดให้ผู้คนรู้สึกสนใจใคร่รู้ ด้วยลักษณะที่เหนือธรรมชาติ มีเงื่อนงำ น่าสงสัย แต่ก็สอดรับกับความเชื่อที่ฝังรากลึกในสังคมไทย สื่อมวลชนจึงมักหยิบเนื้อหาดังกล่าวมานำเสนอซ้ำแล้วซ้ำเล่า กลายเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อเรื่องโศกลางหรือไสยศาสตร์ เสริมย้ำให้ความเชื่อนั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ซึ่งจากการทบทวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสื่อ และไสยศาสตร์ พบงานที่น่าสนใจ ดังเช่นมีเดียมอนิเตอร์ (2556)⁸ ที่ได้ศึกษารายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ในทีวีดาวเทียม โดยได้แบ่งกลุ่มเนื้อหาเชิงรูปธรรมเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ ในสื่อที่ศึกษาออกเป็น 5 หมวด ได้แก่ 1) เครื่องราง ของขลัง วัตถุมงคล 2) การทำนายดวงชะตา 3) ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ 4) ผี วิญญาณ ปีศาจ 5) พิธีกรรม/ศาสนา

ณัชชา อาจารย์ยุตต์ (2561)⁹ ได้ศึกษาการผลิตซ้ำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ และการนำเสนอตัวเลขสำหรับการเสี่ยงโชคให้กับผู้รับสาร ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งพบว่าสามารถแบ่งเนื้อหาดังกล่าวออกเป็น 7 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ประเด็นอุบัติเหตุ 2) ประเด็นพืชที่มีลักษณะผิดปกติ 3) ประเด็นเกี่ยวกับสัตว์ 4) ประเด็นเกี่ยวกับตำนาน (5) ประเด็นผีสงและวิญญาณ (6) การนำเสนอตัวเลขอย่างตรงไปตรงมา และ (7) ประเด็นอื่น โดยทั้งหมดถูกนำเสนอภายใต้องค์ประกอบข่าวด้านความแปลกประหลาด

⁸ มีเดียมอนิเตอร์ (2556). การศึกษารอบที่ 51. รายการไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ในทีวีดาวเทียม. มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา. โครงการเสริมสร้างสื่อมวลชนศึกษาเพื่อสุขภาพ

⁹ ณัชชา อาจารย์ยุตต์ (2561). บทบาทสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์กับการผลิตซ้ำความเชื่อเพื่อการเสี่ยงโชค. วารสารศาสตร์ ฉบับเดือน มกราคม - เมษายน 2564. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4) ความหมายและประเภทความเชื่อทางไสยศาสตร์ในการศึกษาครั้งนี้

นิยามความเชื่อทางไสยศาสตร์ในการศึกษาครั้งนี้ จากการทบทวนคำนิยามและความหมายที่เกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ สามารถสรุปได้ว่า “ความเชื่อทางไสยศาสตร์ คือระบบความเชื่อและความคิดที่เกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่ยังไม่ได้พิสูจน์ หรือไม่อาจพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการของวิทยาศาสตร์ ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม” โดยจากการสำรวจเนื้อหาข่าวที่มีลักษณะเข้าข่ายความเชื่อทางไสยศาสตร์ในเบื้องต้น สามารถแบ่งเนื้อหา “ความเชื่อทางไสยศาสตร์” ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ ดังนี้

- 1) เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐ์ฐานให้เคารพบูชา เช่น เทพเจ้า เทวดา ดวงวิญญาณ ที่มีลักษณะให้คุณแก่ผู้ที่มาขอพร หรือโชคลาภ
- 2) เนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องราง ของขลัง วัตถุมงคล ที่เชื่อมโยงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่มีลักษณะสำคัญคือสามารถครอบครองหรือพกพาเพื่อบูชา เพื่อคุณประโยชน์ เช่น ศิริมงคล โชคลาภ ขอพร เป็นต้น
- 3) เนื้อหาเกี่ยวกับการทำนายทายทักดวงชะตา ลักษณะนิสัย รวมทั้งการพยากรณ์สถานการณ์ต่าง ๆ
- 4) เนื้อหาเกี่ยวกับพืชที่มีลักษณะผิดปกติ ที่เชื่อมโยงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือที่ผู้พบเห็นเชื่อว่าสามารถให้คุณประโยชน์ เช่น เพื่อศิริมงคล โชคลาภ ขอพร เป็นต้น
- 5) เนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ ที่เชื่อมโยงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือที่ผู้พบเห็นมีความเชื่อว่าสามารถให้คุณประโยชน์ เช่น เพื่อศิริมงคล โชคลาภ ขอพร เป็นต้น
- 6) เนื้อหาเกี่ยวกับผีสิง วิญญาณ เรื่องลี้ลับ สยองขวัญ
- 7) เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมทางความเชื่อของกลุ่มคน มีลักษณะเน้นย้ำให้เห็นขั้นตอนของการประกอบพิธีกรรม
- 8) เนื้อหาเกี่ยวกับการตีความเรื่องตัวเลขและการเสี่ยงโชค
- 9) เนื้อหาเกี่ยวกับการตีความเรื่องความฝันและการเสี่ยงโชค

สิ่งที่พบ / Key Findings

- 1) ปริมาณเนื้อหา/ประเด็นข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ปรากฏในรายการข่าวเช้าของสื่อโทรทัศน์ที่เป็นหน่วยการศึกษา

จากการศึกษารายการข่าวเช้า 4 รายการ ระหว่างวันที่ 31 พ.ค. 64 - 4 มิ.ย. 2564 และ วันที่ 14 -18 มิ.ย. 2564 พบว่ามีข่าวที่มีเนื้อหาความเชื่อทางไสยศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 102 ข่าว คิดเป็นเวลาประมาณ 218

นาที โดยรายการคุยข่าวเช้าช่อง 8 มีจำนวนข่าวที่มีเนื้อหาเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์มากที่สุดรวม 48 ข่าว คิดเป็นเวลา 119.47 นาที ในขณะที่รายการเรื่องเล่าเช้านี้ พบจำนวนข่าวที่มีเนื้อหาเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์น้อยที่สุด จำนวน 10 ข่าว คิดเป็นเวลา 10.47 นาที ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนจำนวนและเวลานำเสนอข่าวเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่พบในรายการข่าวเช้าที่เป็นหน่วยการศึกษา

ลำดับ	รายการ	จำนวนข่าว เชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์ ที่พบ	เวลา (นาที:วินาที)	เวลารวมของรายการ ที่ศึกษา 10 คลิป โดยเฉลี่ย (นาที:วินาที)
1	เรื่องเล่าเช้านี้	10	16.47	1,400
2	ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์	27	56.25	1,450
3	คุยข่าวเช้าช่อง 8	48	119.47	1,800
4	ข่าวเช้าช่องวัน	17	25.21	1,200
รวม		102	218.20	5,850
เทียบฐาน 60 นาที			2.23	60

จากตารางที่ 1 หากนำเวลารวมของรายการข่าวเช้าที่เลือกศึกษาทั้ง 4 รายการ เปรียบเทียบกับเวลารวมของข่าวที่มีเนื้อหาเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่พบทั้งหมด ด้วยฐานเวลา 60 นาที จะพบว่า ในทุก ๆ 1 ชั่วโมงของรายการข่าวเช้า จะมีการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ ประมาณ 2.23 นาที

เมื่อพิจารณาจำนวนข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่พบ และช่วงวันที่เลือกศึกษา ในภาพรวมพบว่า รายการข่าวเช้าที่เลือกศึกษา มีการรายงานข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์มาก (มีจำนวน 10 ข่าวขึ้นไป) ในวันที่มีการรายงานการประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล (วันที่ 1 และวันที่ 16 มิ.ย. 2564) รองลงมาคือช่วงวันก่อนประกาศผลรางวัล (วันที่ 31 พ.ค. 2564) และช่วงวันถัดจากวันประกาศผลรางวัล (วันที่ 17 มิ.ย. 2564) ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3 แสดงภาพรวมจำนวนข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ปรากฏในช่วงเวลาที่ศึกษา

ลำดับ	ชื่อรายการ	ช่วงเวลาที่ศึกษา									
		พ.ค.	มิ.ย.								
		จ	อ	พ	พฤ	ศ	จ	อ	พ	พฤ	ศ
		31	1	2	3	4	14	15	16	17	18
		จำนวนข่าวเชิงไสยศาสตร์ที่ปรากฏ									
1	เรื่องเล่าเข้านี้	0	0	2	2	0	0	0	1	5	0
2	ข่าวเข้าเวิร์คพอยท์	3	6	1	1	3	2	2	7	2	0
3	คุยข่าวเข้าช่อง 8	8	9	2	0	3	4	3	8	7	4
4	ข่าวเข้าช่องวัน	0	3	3	0	0	2	0	4	4	1
รวม		11	18	8	3	6	8	5	20	18	5

2) วิธีการนำเสนอเนื้อหา/ประเด็นข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ปรากฏในรายการข่าวเช้าของสื่อโทรทัศน์ที่เป็นหน่วยการศึกษา

2.1) ประเด็นข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ และความเชื่อมโยงกับหายนะ-การเสี่ยงโชค

จากการศึกษารายการข่าวที่เลือกศึกษา พบว่าข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐานให้เคารพบูชา เช่น ศาลเจ้าพ่อ เจ้าแม่ พญานาค กุมาร ฯลฯ และการสักการะบูชาเพื่อขอพรหรือขอโชคลาภมากที่สุด จำนวน 31 ข่าว รองลงมาเป็นข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องราง ของขลัง และวัตถุมงคล เนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์/ความเชื่อของกลุ่มคน โดยพบกลุ่มละ 15 ข่าวเท่านั้น ในขณะที่พบข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำนายทายทัก การพยากรณ์ น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ จำนวน 3 ข่าว

ตารางที่ 4 แสดงประเภทเนื้อหาข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวเช้าที่ศึกษา

ลำดับ	ประเภทเนื้อหาข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์	จำนวนข่าวที่พบ	จำนวนข่าวที่เกี่ยวข้องกับหอย
1	เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐานให้เคารพบูชา	31	27
2	เนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องราง ของขลัง วัตถุมงคล	15	14
3	เนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ	15	15
4	เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์/ความเชื่อของกลุ่มคน	15	4
5	เนื้อหาเกี่ยวกับการตีความเรื่องตัวเลขเพื่อการเสี่ยงโชค	8	8
6	เนื้อหาเกี่ยวกับผีसाง วิญญาณ เรื่องลี้ลับ สยองขวัญ	7	1
7	เนื้อหาเกี่ยวกับพืชที่มีลักษณะผิดปกติ	5	5
8	เนื้อหาเกี่ยวกับการตีความเรื่องความฝันเพื่อการเสี่ยงโชค	3	3
9	เนื้อหาเกี่ยวกับการทำนายทายทัก การพยากรณ์	3	0
	รวม	102	77
หมายเหตุ: การจัดกลุ่มข่าว จะกำหนดเป็นประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยพิจารณาจากพาดหัวข่าว เนื้อหาและใจความสำคัญของข่าว			

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาเนื้อหาข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ในภาพรวม จำนวน 102 ข่าว พบว่าเป็นข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวเลขและการเสี่ยงโชคถึง 77 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.5 และเมื่อพิจารณาเนื้อหาข่าวแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการบอกใบ้หอยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะในวันก่อนประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล และในวันที่มีการประกาศผลสลากกินแบ่งรัฐบาล ส่วนในวันหลังประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล พบว่ามักเป็นการรายงานข่าวผู้ถูกรางวัลที่หนึ่ง ที่มาพร้อม ที่มาและวิธีการเสี่ยงโชคที่มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางไสยศาสตร์

จากการศึกษายังพบว่า กลุ่มข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำนายทายทัก การพยากรณ์ เป็นกลุ่มที่ไม่มีมีความเชื่อมโยงกับเรื่องหอย ในขณะที่ข่าวบางกลุ่มพบว่ามีความเชื่อมโยงกับเรื่องหอยบ้าง ได้แก่ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผีสาง วิญญาณ เรื่องลี้ลับ สยองขวัญ (พบ 1 ข่าวจากทั้งหมด 7 ข่าว) และข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์/ความเชื่อของกลุ่มคน (พบ 4 ข่าว จากทั้งหมด 15 ข่าว)

สำหรับกลุ่มข่าวอื่น ๆ พบว่ามีความเชื่อมโยงกับเรื่องหอยแทบทั้งหมด ดังจะเห็นจากข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐานให้เคารพบูชา (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยถึง 27 ข่าว จากทั้งหมด 31 ข่าว)

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องราง ของขลัง วัดมณคล (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยถึง 14 ขาว จากทั้งหมด 15 ขาว) ในขณะที่การรายงานข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยทั้ง 15 ขาว) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพืชที่มีลักษณะผิดปกติ (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยทั้ง 5 ขาว) การตีความเรื่องความฝันเพื่อการเสี่ยงโชค (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยทั้ง 8 ขาว) และการตีความเรื่องตัวเลขเพื่อการเสี่ยงโชค (พบว่าเกี่ยวข้องกับหอยทั้ง 3 ขาว)

2.2) วิธีการนำเสนอเนื้อหา/ประเด็นข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์

จากการศึกษาพบว่า รายการข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ มักมีการขึ้นข้อความ "โปรดใช้วิจารณญาณในการรับชม" ในการนำเสนอข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ ในขณะที่รายการอื่น ๆ ไม่พบว่ามีการขึ้นข้อความดังกล่าว แต่พบว่าผู้ประกาศข่าวในทุกรายการข่าวที่ศึกษา มีการพูดเชิงเตือนให้ผู้ชมใช้วิจารณญาณในลักษณะออกตัวว่าไม่ได้มีเจตนาชี้นำ มีการอ้างว่าเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจจึงต้องนำเสนอเรื่องราวดังกล่าว หรือการแซงเชิงขำขัน หรือการตั้งข้อสงสัยระหว่างการนำเสนอข่าวในทำนองไม่น่าเชื่อถือ อาจเพื่อแสดงว่าไม่เป็นการชี้นำ ให้เป็นวิจารณญาณของผู้ชม ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า วิธีการข้างต้นถือเป็นกลยุทธ์ของรายการข่าวในการปฏิเสธความรับผิดชอบต่อเรื่องราวที่นำเสนอ (Disclaimer) และให้เป็นหน้าที่ของผู้ชมในการใช้วิจารณญาณในการรับชมเนื้อหาต่าง ๆ

2.3) ลุงพล-แม่น้ำหนึ่ง: ข่าวอาชญากรรมที่มาพร้อมกับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์และการเสี่ยงโชค

จากการศึกษารายการข่าวตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ในช่วงเวลาที่เลือกศึกษา ทุกรายการมีการรายงานข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่คล้ายคลึงกันหลายประเด็น รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นที่สนใจของสังคมในขณะนั้น 2 เรื่อง ได้แก่ 1) การจับกุมลุงพล และ 2) การจับกุมแม่น้ำหนึ่งนักไ้หอย โดยทั้ง 2 กรณีถือเป็นข่าวอาชญากรรม แต่ก็พบการรายงานในเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์และการเสี่ยงโชคด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 5 แสดงการรายงานข่าวเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์และการเสี่ยงโชคในตัวอย่างข่าวที่ศึกษา

ตัวอย่างข่าว	ประเด็นเชิงอาชญากรรม	ประเด็นเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์และการเสี่ยงโชค
ลูงพล	<ul style="list-style-type: none"> ● การรายงานสถานการณ์การจับกุมลูงพลที่บ้านพัก และการให้ข้อเท็จจริงในเรื่องพยานหลักฐานใหม่ ที่นำไปสู่การออกหมายจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การย้อนเล่าถึงพิธีสาบานของลูงพล การปักธูปกลับหัว การโกนผม และข้อสังเกตอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อ เพื่อสื่อให้เห็นเงื่อนงำที่บ่งชี้ว่าลูงพลคือหนึ่งในผู้ต้องสงสัย ในขณะที่บางรายการมีการนำเสนอประเด็นอื่น ๆ ประกอบการรายงานข่าว ตัวอย่างเช่น การสัมภาษณ์ความเห็นของพระ หรือร่างทรง ที่ให้ความเห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะอำนาจสิ่งลี้ลับ หรือการทำนายดวงชะตาของลูงพล เป็นต้น ● การรายงานว่าตัวเลขที่ถูกหวยมาจากเลขโชในการทำพิธีเอ็นขวัญ ที่แฟนคลับจัดขึ้นเพื่อต้อนรับลูงพลกลับบ้าน ภายหลังจากที่ได้รับการประกันตัว
แม่น้ำหนึ่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● การรายงานข่าวกรณีชาวบ้านในจังหวัดแพร่เรียกร้องให้เจ้ามือหวยใต้ดินออกมาจ่ายเงิน หลังถูกหวยจากการไต่เลขของแม่น้ำหนึ่ง นักไต่เลขทางโซเซียลมีเดีย (เกิดขึ้นก่อนหน้าที่จะมีการกระทำความผิดเรื่องเว็บไซต์พนัน) ● การรายงานข่าวกรณีที่แม่น้ำหนึ่งถูกตำรวจเข้าจับกุม หลังมีผู้ร้องเรียนว่าแม่น้ำหนึ่งมีพฤติกรรมไลฟ์สดพูดชักชวนให้สมาชิกเข้าไปเล่นพนันออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ซึ่งมีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน โดยทุกรายการมีการให้รายละเอียดและเน้นย้ำว่าการไต่เลขไม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การรายงานข่าวแม่น้ำหนึ่งไต่เลข ผ่านการจุดธูปบูชา (องค์ปูพญานาค) โดยมีการตัดให้เห็นภาพเลขรูปในช่วงใกล้วันประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล และรายงานตัวเลขผู้เข้าชมไลฟ์สด ● การรายงานผลการไต่เลขที่คลาดเคลื่อน/ไม่แม่นยำ แต่ชาวบ้านส่วนหนึ่งยังศรัทธา เนื่องจากเลขทะเบียนรถของแม่น้ำหนึ่ง ตรงกับผลรางวัล ● การรายงานถึงที่มาของแม่น้ำหนึ่ง เหตุที่มีผู้ติดตามศรัทธา ที่มาและเส้นทางของรายได้ และสถิติการไต่เลขถูก 8 งวดในช่วงปีที่ผ่านมา

ตัวอย่างข่าว	ประเด็นเชิงอาชญากรรม	ประเด็นเชิงความเชื่อทางไสยศาสตร์และ การเสี่ยงโชค
	ผิดกฎหมาย แต่ห้ามบอกวิธีเล่นพนันหรือให้ลิงก์เว็บไซต์การพนัน	

จากประเด็นที่รายการข่าวเลือกนำเสนอ ทั้งในกรณีข่าวลุงพล และข่าวแม่ น้ำหนึ่ง ดังสรุปในตารางที่ 5 สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจของคน ที่สอดคล้องกับความเชื่อทางไสยศาสตร์และโชคลางในสังคมไทย และการมุ่งผลิตซ้ำความเชื่อและความสนใจนั้นของรายการข่าวเพื่อตอบโจทย์ความสนใจของคนดู อันมีผลต่อเรตติ้งของรายการ

ทั้งนี้ แม้การมุ่งนำเสนอประเด็นเรื่องความเชื่อทางไสยศาสตร์และการเสี่ยงโชคในรายการข่าวจะไม่ใช่วิธีผิดกฎหมาย แต่ในแง่จริยธรรมทางวิชาชีพสื่อแล้ว พฤติกรรมดังกล่าวอาจส่งผลทำให้เกิดการเบี่ยงเบนความสนใจของผู้รับชมข่าวสาร จนทำให้มุมมองด้านวิทยาศาสตร์ การสืบหาและพิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือปัญหาเชิงโครงสร้างอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวที่รายงาน ถูกลดทอนความสำคัญ ไม่ถูกพูดถึง หรือไม่ได้รับความสนใจจากสังคมอย่างที่ควรจะเป็น และในขณะเดียวกันก็อาจเป็นการสร้างมาตรฐานการทำงาน หรือสูตรสำเร็จของการรายงานข่าว ที่มีลักษณะเชื่อมโยงข่าวต่าง ๆ กับความเชื่อทางไสยศาสตร์และโชคลาง เพื่อเรียกความสนใจจากผู้รับชม สร้างและสืบต่อวงจรที่ไม่รู้จบสิ้นของการสร้างและการเผยแพร่สื่อ กับทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคมเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์เพื่อการเสี่ยงโชค

3) สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารายการข่าวเช้า 4 รายการ จาก 4 สถานี ได้แก่ 1) รายการเรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3HD 2) รายการข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 3) รายการคุยข่าวเช้า ช่อง 8 และ 4) รายการข่าวเช้าช่องวัน ช่อง ONE31 ระหว่างวันที่ 31 พ.ค. 2564 - 4 มิ.ย. 2564 และวันที่ 14 -18 มิ.ย. 2564 พบข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

- พบว่าทุก ๆ 1 ชั่วโมงของรายการข่าวเช้าที่เลือกศึกษา จะมีการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ ประมาณ 2.23 นาที

- พบแนวโน้มการรายงานข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์มีสัดส่วนมากขึ้น ในวันที่มีการประกาศผลสลากกินแบ่งรัฐบาล รองลงมาคือช่วงวันก่อนประกาศผลรางวัล ส่วนใหญ่เป็นการไปห่วยทั้งทางตรงและทางอ้อม และการรายงานข่าวผู้ถูกรางวัล ในช่วงวันถัดจากวันที่มีการประกาศผลรางวัล

- พบว่าการรายงานข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ มีความเกี่ยวข้องกับห่วยและการเสี่ยงโชคถึงร้อยละ 75.5

- พบว่าการรายงานข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์ ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ (1) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐานให้เคารพบูชา (2) เครื่องราง ของขลัง วัตถุมงคล (3) สัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ (4) พิธีกรรมทางไสยศาสตร์/ความเชื่อของกลุ่มคน (5) การตีความตัวเลขเพื่อการเสี่ยงโชค (6) ผีसाง วิญญาณ เรื่องลึกลับ สยองขวัญ (7) พิษที่มีลักษณะผิดปกติ (8) การตีความความฝันเพื่อการเสี่ยงโชค และ (9) การทำนายทายทัก การพยากรณ์ ตามลำดับ

- พบว่ารายการข่าวใช้กลวิธีการปฏิเสธความรับผิดชอบต่อเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ตนนำเสนอ (Disclaimer) ผ่าน (1) การขึ้นข้อความ "โปรดใช้วิจารณญาณในการรับชม" (2) การพูดเตือนผู้ชมให้ใช้วิจารณญาณ (3) การอ้างว่าเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจ และ (4) การแซวหรือตั้งข้อสังเกตเชิงขำขันเพื่อสื่อสารว่าไม่เจตนาชี้แนะให้ผู้ชมเชื่อ

- พบการสอดแทรกความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวอาชญากรรม ที่อาจเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจ ทำให้มุมมองด้านวิทยาศาสตร์ การสืบสวนและพิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือปัญหาเชิงโครงสร้างอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวที่รายงาน ถูกลดทอนความสำคัญ และไม่ได้รับความสนใจจากสังคมอย่างที่ควรจะเป็น

- พบว่าการสอดแทรกความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ในรายการข่าว อันอาจเป็นการสร้าง การผลิตซ้ำ มาตรฐานการทำงาน หรือสูตรสำเร็จของการรายงานข่าว ที่ใช้วิธีเชื่อมโยงข่าวต่าง ๆ กับความเชื่อทางไสยศาสตร์ และโชคลาง เพื่อเรียกความสนใจจากผู้รับชม อันส่งผลต่อเรตติ้งรายการ แต่เป็นการลดทอนมาตรฐานเชิงคุณค่าของรายการข่าวที่มีบทบาทกำหนดวาระทางสังคม

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิตรายการข่าว

แม้ประเด็นความเชื่อทางไสยศาสตร์ เป็นหนึ่งในเรื่องราวที่มีคนในสังคมให้ความสนใจ อันอาจเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการและผู้ผลิตรายการข่าว มักใช้เป็นข้ออ้างในการกำหนดวาระและเนื้อหาข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของคนดู อีกทั้งยังไม่ใช่เรื่องผิดกฎหมาย แต่อาจขัดจริยธรรมทางวิชาชีพ ทั้งที่รายการประเภทข่าวย่อมถูกคาดหวังให้มีมาตรฐานเชิงคุณค่าข่าวที่สูงกว่ารายการประเภทอื่น ๆ เพราะรายการข่าวมีบทบาทกำหนดวาระทางสังคม จึงควรมุ่งเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริง ครอบถ้วน อยุ่ถูกต้องเที่ยงตรง อยุ่เป็นเหตุเป็นผล

ผู้ผลิตรายการข่าวจึงไม่ควรจัดกระทำให้ข่าวเชื่อมโยงกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ อยุ่อย่างมุ่งกระตุ้นความสนใจ ที่อาจเป็นการตอกย้ำ ผลิตซ้ำ หรือทำให้เป็นความเชื่อที่มงายด้วยไร้เหตุผล ไม่สร้างประโยชน์ อาจทำให้ติดการเสีงโชค

การที่รายการข่าวไม่นำเสนอประเด็นข่าวความเชื่อทางไสยศาสตร์อย่างเชื่อมโยงถึงการเสีงโชค นอกจากแสดงถึงการเป็นสื่อที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานงานข่าว และจริยธรรมสื่อแล้ว ยังเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสื่อต่อสังคม ในการไม่สื่อสารหรือผลิตซ้ำเนื้อหาความเชื่อ และพฤติกรรม ที่ไม่สร้างสรรค์และไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะต่อกลไกกำกับดูแลสื่อ

กลไกการควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อ ต้องเคร่งครัดในกระบวนการควบคุมกันเอง ทั้งการกำหนดข้อบังคับจริยธรรม การติดตามตรวจสอบ การรับเรื่องร้องเรียน การพิจารณาและกำหนดมาตรการเพื่อระงับยับยั้งพฤติกรรมสื่อที่กระทำละเมิดข้อตกลงหรือข้อบังคับจริยธรรม โดยมีการสื่อสารและรายงานต่อสังคมหรือกลุ่มองค์กรที่ขับเคลื่อนทางสังคม อยุ่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ในการศึกษา “ความเชื่อทางไสยศาสตร์ในรายการข่าวโทรทัศน์” คร้้งนี้ พบการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ขัดกับ แนวปฏิบัติสภากาารหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่องการนำเสนอข่าวและภาพข่าว ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ตัวเลข และสลาภพนัน พ.ศ. 2561 ในหลายข้อ อาทิ นำเสนอวิธีการตีความเพื่อให้ได้ตัวเลข หรือบ่งชี้ตัวเลขลงไป ในรายงานข่าว นำเสนอข้อมูลประกอบการเล่นพนันหรือสลาภพนันที่ได้มาจากศิลปิน ดาราหรือบุคคลสาธารณะ ทั้งในการศึกษา ยังไม่พบข้อพึงปฏิบัติที่แนะนำในแนวปฏิบัติดังกล่าว อาทิ นำเสนอคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญ หรือหลักฐานที่พิสูจน์ทราบได้ ในส่วนของความนำ และเนื้อหาข่าวที่เป็นเรื่องราวปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หรือเรื่องแปลก ที่ย่อนแย้งอยุ่สำคัญ คือมีการนำเสนอในทางตรงกันข้ามกับข้อพึงปฏิบัติ กล่าวคือ ไม่ได้หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่

ได้รับรางวัลสลากพັນ หรือข้อมูลการได้มาซึ่งตัวเลข วิธีการ โดยเฉพาะความฝัน วิญญาณ ปราบฏุกการณ์เหนือธรรมชาติ หรือความเชื่อส่วนบุคคล

อาจสรุปได้ว่า ในกรณีเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว/เนื้อหาความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่เชื่อมโยงไปถึงการนำเสนอตัวเลขเพื่อการเสี่ยงโชค แม้องค์กรวิชาชีพสื่อจะมีแนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเรื่องการนำเสนอข่าว และภาพข่าว ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ตัวเลข และสลากพັນ พ.ศ. 2561 แต่ก็ยังขาดกลไกการติดตามตรวจสอบอย่างเป็นระบบ แม้จะมีกลไกรับเรื่องร้องเรียน แต่ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาก็ไม่พบการรายงานต่อสังคมถึงผลการพิจารณาและการกำหนดมาตรการเพื่อระงับยับยั้งพฤติกรรมสื่อที่กระทำละเมิดข้อตกลงหรือข้อบังคับจริยธรรม งานการศึกษาครั้งนี้ จึงขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังระบุข้างต้นและในสรุปท้ายข้อนี้

กลไกการกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อ เช่น กสทช.กรณีสื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพ ที่เป็นหน่วยในการศึกษาค้นคว้านี้ ควรส่งเสริมให้กลไกการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อได้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้กลไก “กำกับดูแลร่วม” ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ.2551 ที่กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการทุกรายต้องเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเอง หากรายใดไม่เป็นสมาชิกก็จะถูกกำกับดูแลโดยตรงจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) รวมทั้ง กสทช.สามารถเข้าไปกำกับดูแลการทำหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพที่ควบคุมกันเองอย่างไม่มีประสิทธิภาพได้อีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งหากกรณีที่มีการกำกับดูแลกันเอง ไม่มีประสิทธิภาพ หรือพบการนำเสนอเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานงานข่าว/รายการ นิเวศสื่อ และสังคม กสทช.ก็มีอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินตามมาตรการจากเบาไปหนัก เช่น ตักเตือน ปรับทางปกครอง ระงับการออกอากาศ ยึดใบอนุญาต

จึงขอเสนอให้ กสทช.ดำเนินการติดตามตรวจสอบ และพิจารณาดำเนินมาตรการตามอำนาจหน้าที่ และให้ความสำคัญกับการประสาน สนับสนุน เพื่อให้การทำหน้าที่ การควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอต่อสังคมและผู้รับชมรายการข่าว

สังคมและผู้รับชมรายการข่าว ควรใช้วิจารณญาณในการรับชมข่าวสาร ไม่ว่าจะผ่านทางโทรทัศน์ ภาคนพื้นดิน หรือรับชมสดหรือชมย้อนหลังทางออนไลน์ หากพบรายการข่าวที่มีพฤติกรรมล้าเส้น นำเสนอเรื่อง

ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ในลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ หรือเข้าลักษณะสร้างความเชื่อที่งมงายไร้เหตุผล ไม่มีประโยชน์ใดแต่อาจส่งผลเสียต่อทรัพย์สิน สุขภาพ สุขภาวะ ฯลฯ ควรร้องเรียนต่อสถานี หรือช่องทางออนไลน์ที่เผยแพร่เนื้อหา รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อ อาทิ สภาการสื่อสารมวลชนแห่งชาติ โทรศัพท์ 02 668 9900, 02 243 5 697 Email : presscouncil.or.th กรณีพบในรายการวิทยุกระจายเสียง หรือ รายการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ที่นำเสนอทางออนไลน์ด้วย ก็ร้องเรียนได้ที่ กสทช โทร.1200

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างและประดิษฐานให้เคารพบูชา

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 23
วันออกอากาศ: 31 พฤษภาคม 2564
<p>“ส่องเลขอั่งน้ามนต์อาตีสำเภาทองให้โชค 53 งวดติด”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ชาวบ้านต่างไปจุดธูปกราบไหว้ขอโชคที่ศาลาเจ้าสัวสำเภาทอง วัดใหม่สี่หมื่น ต.สี่หมื่น อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เนื่องจากที่ผ่านมามีชาวบ้านหลายคนได้โชคไปสองแสนกว่าบาท โดยชาวบ้านจะขอโชคจากรูปปั้นเจ้าสัวสำเภาทองและอั่งน้ามนต์ที่มีหยดน้ำตาเทียนเลขต่าง ๆ ปรากฏอยู่</p>

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 23

วันออกอากาศ: 1 มิถุนายน 2564

“นักเสียงโชคแห่งสองเลขเด็ด "อ่างน้ำมนต์" เจ้าสัวเฮง”

สรุปข่าว

ชาวบ้านต่างไปแห่แก้บนและขอโชคลาภจากปู่ฤกษ์พรหมเมศและกุมารเจ้าสัวเฮง ที่อาศรมฤกษ์เณรธาตุพุทธคุณ ถนนมอเตอร์เวย์หมายเลข 9 ปทุมธานี-บางปะอิน และส่งห่าน้ำมนต์ที่ศาลาบุญช่วย

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 23

วันออกอากาศ: 16 มิถุนายน 2564

“คอหอยแห่ขอโชค พ่อขุนช้างมหาเศรษฐีเมืองสุพรรณ”

สรุปข่าว

ที่ศาลพ่อขุนช้างมหาเศรษฐี จ. สุพรรณบุรี ชาวบ้านต่างไปกราบไหว้ขอโชคลาภจากพ่อขุนช้าง คอหอยมีการส่งตัวเลขจากหางประทัด

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 23

วันออกอากาศ: 17 มิถุนายน 2564

“คนดวงเฮงหอบจักรยาน-น้ำแข็งไส ถวายไอ้ส้มฉุน”

สรุปข่าว

ที่ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ชาวบ้านนำจักรยานและน้ำแข็งไสมาแก้บนกับไอ้ส้มฉุน เนื่องจากได้เลขเด็ดไปเสี่ยงดวง จนถูกรางวัล

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับเครื่องราง ของขลัง วัดถมมงคล

รายการ: คุยข่าวเช้า ช่อง 8
วันออกอากาศ: 14 มิถุนายน 2564
<p>“ร่างทรงโล่ห์ขายดอกบัวพญานาค”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ผู้สื่อข่าวรายงานคลิปไลฟ์สดขายเข้าบูชาดอกบัว ที่มีพระธาตุสมบัตินาคาปลูกเสกไว้ เงินที่ได้จะเอาไปทำบุญต่อ มีคนศรัทธาสั่งซื้อมากมาย บางคอมเมนต์ไม่เชื่อ ตั้งข้อสังเกตเข้าขายหลอกลวงหรือไม่ ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ อาจารย์ไก่อเจ้าของโล่ห์ชี้แจงว่าไม่ได้ปลูกเสกเอง แต่รับมาจากคนอื่นอีกทีหนึ่ง ใครมีไว้ครอบครองจะหนุนดวง บารมีเกิด มีพญานาคราชคุ้มครอง แล้วแต่ความเชื่อ ด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งว่าจะตรวจสอบต่อไป ปัจจุบันยังไม่มีผู้เสียหายมาร้องเรียน</p>

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับการทำนายทายทัก การพยากรณ์

รายการ: คุยข่าวเช้า ช่อง 8
วันออกอากาศ: 14 มิถุนายน 2564
<p>“หมอดูชื่อดังทำนาย ปลายปีสถานการณ์โควิดจะดีขึ้น”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>หมอดูไฮโซ มงคล รอดเที่ยงธรรม ดูดวงเมือง ในสถานการณ์โควิด ผู้ประกาศบรรยายความหมายไพ่แต่ละใบที่เปิดมา พร้อมปล่อยเสียงสัมภาษณ์หมอดู ที่ทำนายว่าสถานการณ์ในปีหน้าจะดีขึ้น</p>

<p>รายการ: เรื่องเล่าเช้านี้ ช่อง 3 HD</p>
<p>วันออกอากาศ: 3 มิถุนายน 2564</p>
<p>“เฟซบุ๊กพระมหาไพรวลัยโพสถ์คำทำนายโหงวเฮงและภาษากายจากจีนแสดชื่อดังที่เคยทำนายไว้”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>หลังจากลุงพลถูกจับ เฟซบุ๊กพระมหาไพรวลัยโพสถ์คำทำนายถอดลักษณะโหงวเฮงและภาษากายในลักษณะทางบวก เช่น คิ้วลุงพลยกสูง แสดงความจริงจังมั่นใจ น้ำเสียงโตนต่ำ ไม่ใช่คนโกหก เป็นต้น</p>

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับพืชที่มีลักษณะผิดปกติ

รายการ: คุยข่าวเช้า ช่อง 8
วันออกอากาศ: 16 มิถุนายน 2564
<p>“กล้วยประหลาดแตก 2 หน่อ คอหอยส่องเลขเด็ด”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ชาวบ้าน (ลุงแจ้ จำลอง) ซึ่งจักกรยานผ่านสถานที่ที่ใช้ออกกำลังกายเป็นประจำ พบต้นกล้วยมีลักษณะแปลก จึงถ่ายรูปส่งให้เพื่อนดู คนอื่นๆ เมื่อเห็นจึงพบว่าต้นกล้วยมีลักษณะแปลกเช่นกัน จึงพากันมาส่องเลข บ้างเห็นเลข 5 บ้างเห็นเลข 21</p>

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์ที่มีลักษณะ/พฤติกรรมที่ผิดปกติ และถูกเชื่อมโยงกับเรื่องโชคลาภ

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ (23)
วันออกอากาศ: 16 มิถุนายน 2564
<p>“จิ้งจก 2 หางโผล่รอดโหม่งก่อนวันหวยออก เชื่อมมาให้โชค”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ที่ร้านสะดวกซื้อที่ จ. กระบี่ เจอจิ้งจกหาง 2 แฉก กำลังไล่กินแมลง คนถ่ายรูปมาให้ดูพร้อมเลขรหัสร้านสะดวกซื้อ เชื่อว่าจิ้งจกจะมอบโชคให้</p>

รายการ: ค่ายข่าวเช้า ช่อง 8
วันออกอากาศ: 14 มิถุนายน 2564
“นกเจ้าขุนทอง แสนรู้ พุดใบ้เลข 3 ตัวตรง” สรุปข่าว สองสามีภรรยาจังหวัดมุกดาหาร เลี้ยงนกเจ้าขุนทองชื่อลำเงิน ที่ถูกอ้างว่านกตัวนี้ เคยเป็นของลุงตุ๋ (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ลูกสาวทั้งคู่เป็นผู้นำนกตัวนี้มาเลี้ยง โดยได้มาจากลุงตุ๋ เนื่องจากเคยทำงานให้บ้านลุงตุ๋ นกให้หอยแมงมุม มีการบอกหอย 19 และ 186

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผีसाง วิญญาน เรื่องลี้ลับ สยองขวัญ

รายการ: ข่าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ (23)
วันออกอากาศ: 14 มิถุนายน 2564
<p>“อดีตเนรฟิปปอโผล่ ชาวบ้านโพสต์เตือนภัย”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ชาวบ้านโพสต์เตือนพบเนรควักไส้เป็ดกิน (เนรฟิปปอ) ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่เพชรบูรณ์ เนรอ้างว่าสามารถรักษาคนที่เป็นโรคได้ และสื่อสารกับพระโพธิสัตว์กวนอิมได้ นอกจากนี้ชาวบ้านเห็นว่าพฤติกรรมเหมือนคนอื่นทั่วไป แต่เมื่อพูดคุยก็ไม่แน่ใจเนื่องจากเหมือนคนมีอาการทางจิต เจ้าตัวอ้างว่าไม่ได้เป็นปอบแต่เป็นคนชอบปอบ</p>

รายการ: คุยข่าวเช้า ช่อง 8

วันออกอากาศ: 16 มิถุนายน 2564

“หลอนภาพหญิงปริศนานั่งอยู่บนรถกู่ภัย”

สรุปข่าว

ชาวโซเซียลแห่คอมเมนต์ภาพถ่ายติดวิญญาณบนรถกู่ภัย มีลักษณะคล้ายหญิงสาวผมยาว นั่งอยู่ข้างหลังที่นั่งคนขับ ผู้ประกาศตั้งข้อสงสัยว่าจะเป็นพวงมาลัยห้อยรถ

ตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์/ความเชื่อของกลุ่มคน

รายการ: ค่ายข่าวเช้า ช่อง 8

วันออกอากาศ: 17 มิถุนายน 2564

“ลุงพล-แฟนคลับ โชคดี ถูกละตุ้ย 2 ตัว 17 ตามไขขวัญ”

สรุปข่าว

ผู้สื่อข่าวรายงานบรรยากาศทำพิธีบายศรีสู่ขวัญเรียกกำลังใจให้ลุงพล ซึ่งบรรดาคณสันนิทและแฟนคลับร่วมกันจัดให้ หลังจากได้รับการประกันตัวกลับบ้าน มีการอธิบายว่าในพิธี มีการเอาไขมาวางบนพานบายศรี ตามความเชื่อของชาวอีสานที่เรียกว่าไขขวัญ หรือพิธีเอ็นขวัญ เมื่อปอกไขจึงเห็นเป็นเลข 17 ลุงพลและแฟนคลับจึงนำไปซื้อหอย และถูกรางวัล

ตัวอย่างการตีความเรื่องตัวเลขเพื่อการเสี่ยงโชค

รายการ: ข่าวเช้าช่องวัน ช่อง ONE31

วันออกอากาศ: 17 มิถุนายน 2564

“แก๊งลูกชายพารวย 6 ล้าน แม่ค้าเฮลั่น”

สรุปข่าว

ที่ จ.ราชบุรี แม่ค้าขายข้าวไปตลาด วานให้คนขายมาขยับรถตัวเอง เลยซื้อล็อตเตอรี่ทดแทน รับโชครางวัลที่ 1

ตัวอย่างการตีความเรื่องความฝันเพื่อการเสี่ยงโชค

รายการ: คูยข้าวเช้า ช่อง 8
วันออกอากาศ: 18 มิถุนายน 2564
<p>“แม่ค้าปลาลิงหีบบุรี ถูกหวย 12 ล้าน แจกปลาฟรียกแผง”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>แม่ค้าปลาหีบบุรี วัย 54 ปี ถูกรางวัลลอตเตอรี่ 12 ล้าน จึงแจกปลาหีบบุรีให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาด โดยก่อนซื้อหอยได้ฝันว่าตัวเองจับฉลากถูกรางวัล จึงตีเป็นตัวเลข 11 71 แต่ส่วนหนึ่งก็เชื่อว่าเป็นเพราะตนเองได้ไปทำบุญที่วัดบางลำภูด้วย</p>

ตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับการตีความเรื่องตัวเลขและเสี่ยงโชค

รายการ: ข้าวเช้าเวิร์คพอยท์ ช่องเวิร์คพอยท์ 23
วันออกอากาศ: 14 มิถุนายน 2564
<p>“รถแก๊งค์เข้าเกียร์ผิดพุ่งเข้าชนกลางศาลางานศพ”</p> <p>สรุปข่าว</p> <p>ที่ จ. เพชรบูรณ์ รถแก๊งค์เข้าเกียร์ผิดพุ่งเข้าชนกลางศาลางานศพ ไม่มีคนเจ็บ มีการรายงานเลขทะเบียนรถ เลขศาลา เลขฝาโลง</p>

รายการ: คู่ข่าวเช้า ช่อง 8

วันออกอากาศ: 17 มิถุนายน 2564

“เลขฉีดวัคซีนโควิด 19 พารวย ถูกหวยรางวัลที่ 1”

สรุปข่าว

ที่จ.เพชรบุรี มีคนถูกรางวัลที่ 1 จากบัตรคิวเลขวัคซีน เจ้าตัววง พร้อมบอกว่าเงินที่ได้จะเอาไปใช้หนี้และทำบุญ

